

Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), засягащи Р. България за първото тримесечие на 2020г. (01.01 – 31.03.2020)

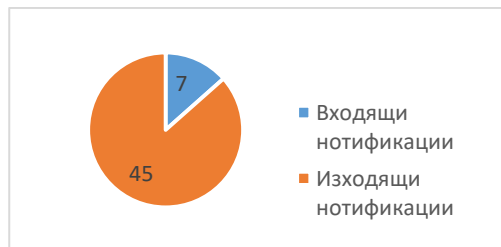
Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

Законова база за функционирането на системата:

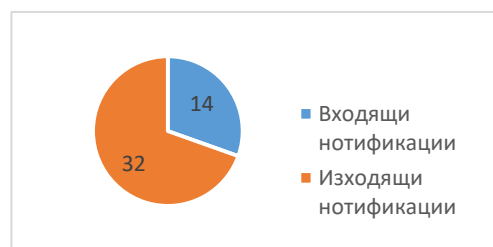
- член 50 от Регламент (ЕО) № 178/2002;
- Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи;
- член 30б от Закон за храните;
- член 47 от Закон за фуражите.

През първото тримесечие на 2020 г. Р. България е била засегната по общо 52 бр. нотификации (46 бр. за първото тримесечие на 2019г.), като 51 бр. от тях засягат храни и една нотификация се отнася за материали и предмети, предназначени за контакт с храни. От общия брой нотификации, 45 бр. (32 бр. за първото тримесечие на 2019г.) са изходящи (изготвени от България), а останалите 7 бр. (14 бр. за първото тримесечие на 2019г.) са входящи за Р. България (Фиг.1).

Първо тримесечие на 2020г.

Първо тримесечие на 2019г.

Фигура 1

От изходящите нотификации, най-голям е дялът на нотификациите за отхвърляне на граничен пункт – 29 бр. (34 бр. първото тримесечие на 2019г.), 4 бр. са нотификациите за предупреждение

¹ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните

(няма за първото тримесечие на 2019г.), 4 бр. са нотификации за информация, изискващи проследяване (няма за първото тримесечие на 2019г.) и 8 бр. са нотификациите за информация за насочване на внимание (няма за първото тримесечие на 2019г.). (Фиг. 2).

Първо тримесечие на 2020г.

Първо тримесечие на 2019г.

Фигура 2

От входящите 6 бр. нотификации (14 бр. за първото тримесечие на 2019г.), 5 бр. са нотификации за предупреждение (9 бр. за първото тримесечие на 2019г.) и 2 бр. са нотификациите за информация, изискваща проследяване, включително единствената нотификация, отнасяща се за материали и предмети, предназначени за контакт с храни. (Фиг. 3).

Първо тримесечие на 2020г.

Първо тримесечие на 2019г.

Фигура 3

От общия брой на нотификациите за първото тримесечие на 2020 г., само при една нотификация (4 бр. за първото тримесечие на 2019г.), Р България е държава на произход на нотифициран продукт - държава на произход (нотификация за предупреждение за *Salmonella enterica ser. Szentes* в кориандър).

Видове нотифицирани храни

От всички нотификации, касаещи Р. България, 16 бр. се отнасят до храни от животински произход, разпределени, както следва:

- плодове и зеленчуци – 26 бр. (27 бр. за първото тримесечие на 2019г.), като 25 бр. от тях са нотификации за отхвърляне на граничен пункт, издадени от България;
- птиче месо и продукти от птиче месо – 16 бр. (1 бр. за първото тримесечие на 2019г.);
- ядки – 4 бр. (7 бр. за първото тримесечие на 2019г.), като и 4 бр. са нотификации за

отхвърляне на граничен пункт, издадени от България;

- мляко и млечни продукти – 1 бр.;
- хранителни добавки, диетични и усилващи храни – 1 бр. (4 бр. за първото тримесечие на 2019г.);
- билки и подправки – 1 бр. (2 бр. за първото тримесечие на 2019г.);
- готови ястия и други храни – 1 бр. (2 бр. за първото тримесечие на 2019г.);
- безалкохолни напитки – 1 бр.;
- материали и предмети, предназначени за контакт с храни – 1 бр.

Идентифицирани рискове и основания за изготвяне на нотификациите:

Според величината на установените рискове, при 41 бр. от нотификациите (42 бр. за първото тримесечие на 2019г.), рискът е определен, като сериозен, при 10 бр. нотификации, рискът е определен, като несериозен, а при 1 бр. рискът не е определен (нотификация, отнасяща се за материали и предмети, предназначени за контакт с храни) (Фиг. 4).

Първо тримесечие на 2020г.

Първо тримесечие на 2019г.

Фигура 4

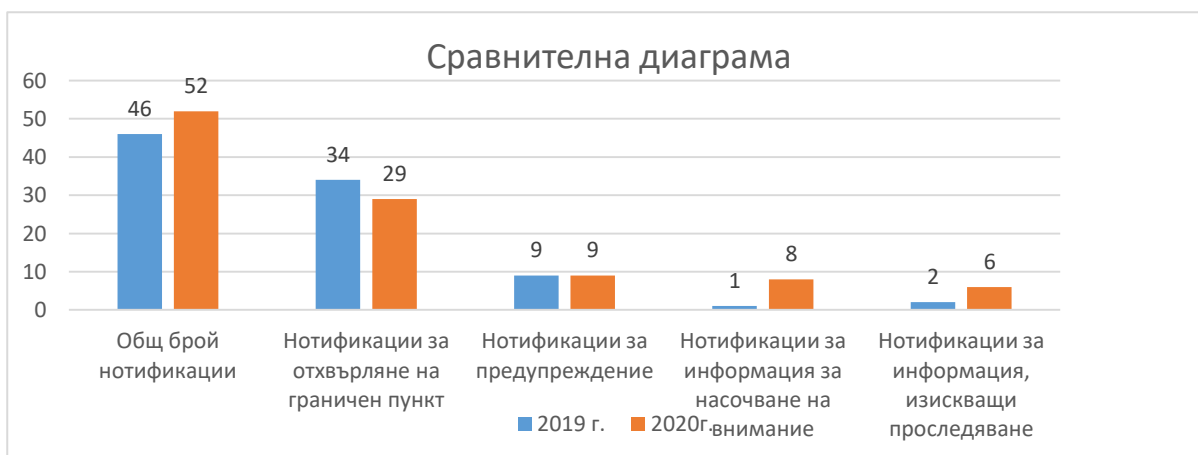
Разпределение на нотификациите по вида на риска:

- наднормени нива на пестициди – 24 бр., (25 бр. за първото тримесечие на 2019г.) като всички са изготвени от България за отхвърляне на граничен пункт;
- патогенни микроорганизми – 17 бр. (3 бр. за първото тримесечие на 2019г.), от които 16 бр. са издадени от България и се отнасят до установяване на *Salmonella enterica*, предимно високопатогенните *ser. Infantis* и *Enteritidis* в птиче месо (произход: Полша);
- микотоксини – 5 бр., (7 бр. за първото тримесечие на 2019г.) като 4 бр. са нотификации за отхвърляне на граничен пункт, издадени от България, които се отнасят до установени афлатоксини в ядки и една нотификация за предупреждение за **охратоксин** в смокинов хляб с бадеми;
- чужди тела – 2 бр. (1 бр. за първото тримесечие на 2019г.), отнасящи се за млечни и безалкохолни напитки с чужди механични тела;

- добавки в храните – 1 бр. (1 бр. за първото тримесечие на 2019г.) - нотификация за отхвърляне на граничен пункт, издадена от България за твърде високи нива на сулфит в сушени плодове от Турция;
- недекларирани алергени – 1 бр. (4 бр. за първото тримесечие на 2019г.) нотификация за предупреждение на неетикетирано наличие на млечни съставки. Рискът е класифициран като сериозен;
- неразрешени субстанции – 1 бр. нотификация (1 бр. за първото тримесечие на 2019г.) за неразрешена субстанция *sildenafil* в хранителна добавка;
- миграция (индустриални замърсители) – 1 бр. нотификация за информация, изискваща проследяване за миграция на формалдеhid и меламина в бамбукови кутии за храна.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2019г.

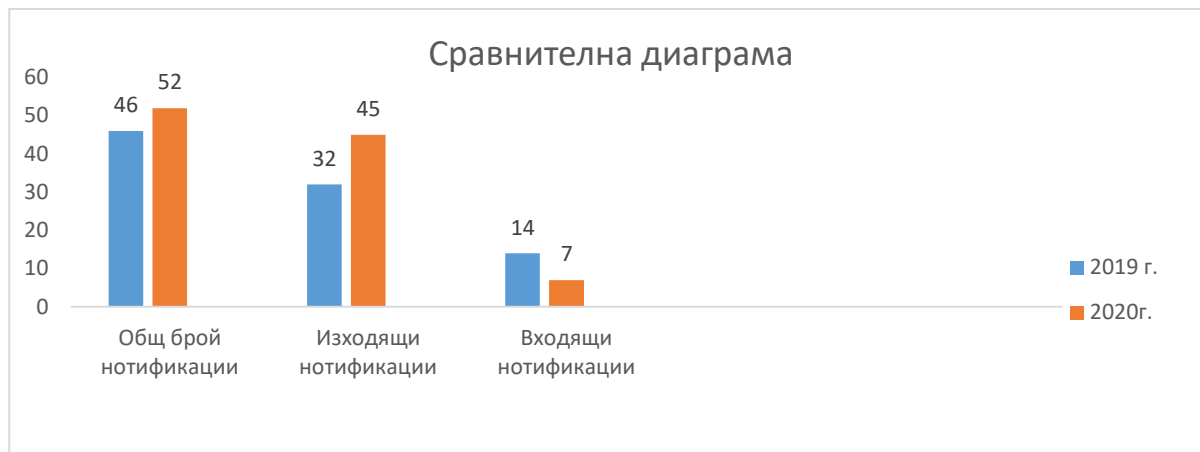
- През първото тримесечие на 2019 г. България е засегната държава по 46 бр. нотификации (52 бр. за първото тримесечие на 2020 г.), като 34 бр. от тях са нотификации за отхвърляне на граничен пункт (29 бр. за първото тримесечие на 2020 г.), изготвени от България, нотификациите за предупреждение са 9 бр. (9 бр. за първото тримесечие на 2020 г.), 2 бр. (6 бр. за първото тримесечие на 2020 г.) са нотификациите за информация, изискващи проследяване и 1 бр. (8 бр. за първото тримесечие на 2020 г.) са нотификациите за информация, за насочване на внимание (Фиг. 5).

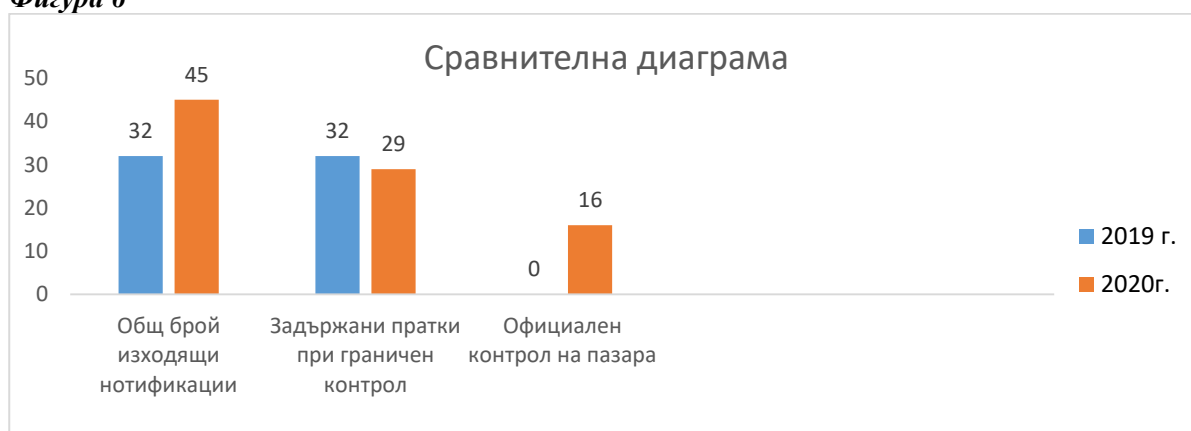
Фигура 5

През първото тримесечие на 2019г. от България са издадени общо 32 бр. нотификации (изходящи нотификации), които се отнасят за задържани на граничните пунктове пратки от трети държави при граничния контрол (29 бр. за първото тримесечие на 2020 г.). Няма изготвени изходящи нотификации на база официален контрол на пазара (16 бр. за първото тримесечие на 2020 г.). Останалите 14 бр. нотификации са входящи, по които българските компетентни органи са

предприели съответните мерки (7 бр. първото тримесечие на 2020 г.) (Фиг. 6 и 7)

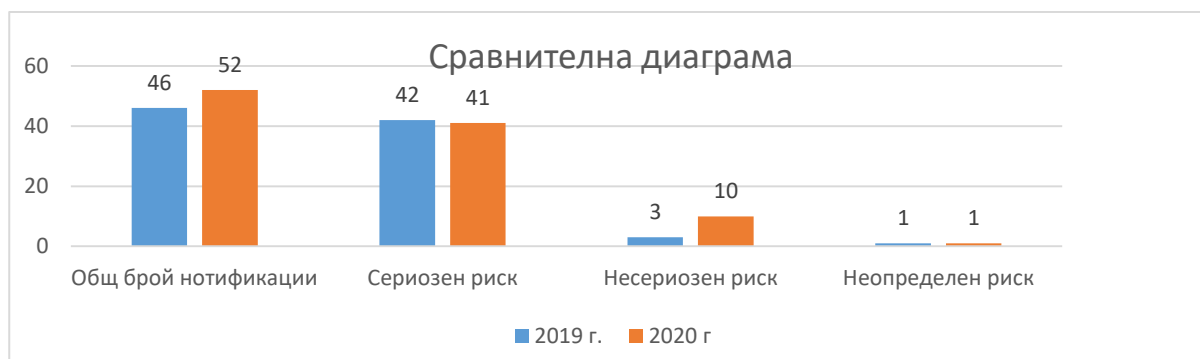
Фигура 6

Фигура 7

Сравнителен анализ по отношение на сериозността на риска:

По отношение на класификацията на риска, и през двете години, рискът за консуматора при по-голямата част от нотификациите е определен като сериозен, но през първото тримесечие на 2019 г. процентът на нотификациите със сериозен риск спрямо общия брой на нотификациите е по-голям от процентът на нотификациите със сериозен риск спрямо броя на нотификациите за първото тримесечие на 2020 г. Виж. **Фигура 8**.

Фигура 8

На базата на проучването на данните от системата RASFF за първото тримесечие на 2020г., касаещи България, както и сравнителния анализ с първото тримесечие на 2019 г., могат да се направят следните изводи:

1. През първото тримесечие на 2020г., в сравнение с първото тримесечие на 2019 г. се наблюдава покачване на общия брой на нотификациите;
2. През първото тримесечие на 2020г. за разлика от първото тримесечие на 2019 г. значителен е броят на изходящите нотификации, издадени от българските компетентни органи, на база установени несъответствия при официалния контрол на пазара, докато през първото тримесечие на 2019 г. всички изходящи нотификации са издадени в резултат на задържани пратки на граничен пункт;
3. И през двете сравнявани тримесечия най-голям е броят на нотификациите, при които са установени пестицидни остатъци в плодове и зеленчуци, но през първото тримесечие на 2020 г. процентът на тези нотификации, спрямо общия брой на нотификациите е по-малък в сравнение с първото тримесечие на 2019 г.;
4. През първото тримесечие на 2020 г. се наблюдава ясна тенденция към увеличаване броя на нотификациите, отнасящи се до установяване на патогенни микроорганизми, в частност *Salmonella enterica*, а именно високпатогенните *ser. Infantis* и *Enteritidis* в птиче месо. Нотификациите, отнасящи се до установяване на микотоксини в ядки заемат трета позиция, според броя на нотификациите, след патогенните микроорганизми, но техният брой е по-малък в сравнение с броя им през първото тримесечие на 2019 г. През първото тримесечие на 2020 г. се установява значителен спад на нотификациите, отнасящи се до алергени в храни, в сравнение със същия период на 2019 г.;
5. И през двете години нотификациите, при които рискът е определен за сериозен са със значителен превес над нотификациите, при които рискът е несериозен или неопределен, но през първото тримесечие на 2019 г. процентът на нотификациите със сериозен риск спрямо общия брой на нотификациите е по-голям от процентът на нотификациите със сериозен риск спрямо броя на нотификациите за първото тримесечие на 2020 г.

Изготвил:

д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ при ЦОРХВ

8.04.2020 г.